

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правової політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-84

Р І Ш Е Н Н Я

щодо Звіту Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні

За дорученням Голови Верховної Ради України від 29.11.2022 Комітет з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 14.03.2023 (протокол № 117) Звіт Рахункової палати про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні, затверджений рішенням Рахункової палати від 10.11.2022 № 23-3.

Відповідно до статті 98 Конституції України контроль від імені Верховної Ради України за надходженням коштів до Державного бюджету України та їх використання здійснює Рахункова палата. Частиною першою статті 4 Закону України «Про Рахункову палату» зазначено, що повноваження, покладені на Рахункову палату Конституцією України, здійснюються через провадження заходів державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту).

Рахункова палата здійснила аудит коштів державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними та вищими спеціалізованими судами» у 2018 році та КПКВК 0501020 «Забезпечення здійснення правосуддя місцевими, апеляційними судами та функціонування органів і установ системи правосуддя» у 2019 - 2020 роках та I півріччі 2021 року, спрямованих на виконання заходів з ліквідації місцевих та апеляційних судів; управлінських рішень Державної судової адміністрації України щодо виконання заходів з ліквідації місцевих та апеляційних судів; стану виконання відповідних указів Президента України щодо ліквідації та утворення судів; інформації щодо кількості судів, що залишились в стадії ліквідації, та причин неможливості завершення ліквідаційних процесів, кількості суддів, яких не переведено з судів, що ліквідовуються, інформації про хід ліквідації судів в Україні та про виконання відповідних планів заходів тощо; коштів державного бюджету за бюджетною програмою за КПКВК 0551010 «Здійснення правосуддя Верховним Судом», спрямованих у 2018–2020 роках та I півріччі 2021 року на забезпечення

припинення діяльності Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищого господарського суду України, Вищого адміністративного суду України та державних підприємств, які обслуговували ці суди; фінансових документів, бюджетної, фінансової й статистичної звітності та іншої довідкової інформації щодо виконання заходів з ліквідації судів. Метою зазначеного аудиту було встановлення фактичного стану справ та надання оцінки щодо продуктивності, результативності, економності використання бюджетних коштів, виділених на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні, законності, своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень розпорядниками бюджетних коштів.

Текст Звіту оприлюднено на офіційному веб-сайті Рахункової палати (https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2022/23-3_2022/Zvit_23-3_2022.pdf).

Рахунковою палатою вирішено, серед іншого, рекомендувати суб'єктам законодавчої ініціативи (Президенту України, Кабінету Міністрів України, народним депутатам України) для запобігання непродуктивному та нерезультативному використанню бюджетних коштів внести на розгляд Верховної Ради України законопроекти щодо:

- врегулювання у Законі України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII питання звільнення судді з посади з підстав, визначених підпунктом 4 пункту 16¹ розділу XV «Перехідні положення» Конституції України («З дня набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» відповідність займаній посаді судді, якого призначено на посаду строком на п'ять років або обрано суддею безстроково до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)», має бути оцінена в порядку, визначеному законом. Виявлення за результатами такого оцінювання невідповідності судді займаній посаді за критеріями компетентності, професійної етики або доброчесності чи відмова судді від такого оцінювання є підставою для звільнення судді з посади. Порядок та вичерпні підстави оскарження рішення про звільнення судді за результатами оцінювання встановлюються законом»);

- визначення суб'єктів та правових механізмів, що унормують порядок звільнення суддів із займаної посади чи їх переведення на відповідні посади до іншого суду в разі відставки чи припинення повноважень членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та/або Вищої ради правосуддя, що зумовили недієздатність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та/або Вищої ради правосуддя як державних органів;

- встановлення конкретних строків, в які Вища кваліфікаційна комісія суддів України і Вища рада правосуддя зобов'язані ухвалювати рішення щодо звільнення судді із займаної посади чи переведення на відповідну посаду до іншого суду.

Разом з тим, до Комітету надійшли такі документи:

- лист Рахункової палати щодо отриманої від об'єктів контролю інформації під час проведення аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні;

- лист судді Верховного Суду України Пошви Б.М. щодо порушення конституційних гарантій фінансування Верховного Суду України та матеріального забезпечення суддів, неналежного виконання законів України про державні бюджети України за 2018-2021 роки посадовими особами Верховного Суду;

- лист членів робочої групи щодо розробки законопроекту про врегулювання питання суддів Верховного Суду України та суддів вищих спеціалізованих судів – суддів Євграфової Є.П. та Головчук С.В. із зауваженнями на Звіт Рахункової палати від 10.11.2022 про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні, який, на думку заявників, не відображає фактичного стану справ та не має правового підґрунтя. Заявники просять врахувати викладені зауваження та вжити заходів для прийняття спеціального закону, що визначить правовий механізм завершення процедури припинення вищих спеціалізованих судів як юридичних осіб публічного права з чітким законодавчим врегулюванням усього комплексу пов'язаного з цим питань;

- лист голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету Підласої Р.А. з приводу адресованих головам парламенту України та Рахункової палати звернень Євграфової Є.П. та Головчук С.В. щодо перевірки ефективності використання бюджетних коштів Верховним Судом.

Під час обговорення особливо наголошено, що Комітет глибоко занепокоєний ситуацією щодо недофінансування судової системи України, в тому числі під час дії воєнного стану.

Крім того, члени Комітету звернули увагу на те, що у преамбулі Звіту вказано такий ідентифікований Рахунковою палатою управлінський ризик:

«Незабезпечення виконання рекомендацій Конституційного Суду України щодо невідкладного приведення положень законодавства у відповідність до Рішення Конституційного Суду України від 18.02.2020 № 2-р/2020 призвело до одночасного існування двох юридичних осіб публічного права – Верховного Суду України та Верховного Суду, одна із яких в стадії припинення».

З даним висновком не можна погодитися, оскільки юридичним фактом, який призвів до існування двох вказаних юридичних осіб, було прийняття Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 № 1402-VIII, що містив положення, які не відповідали нормам Конституції України, а також подальші дії посадових осіб, вчинені на виконання неконституційних норм.

Беручи до уваги вищевикладене та керуючись статтею 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України», Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Взяти до відома інформацію, викладену у Звіті про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів на здійснення заходів з ліквідації судів в Україні, а також інформацію, отриману від об'єктів контролю зазначеного аудиту.

2. Співголовам підкомітету з питань правосуддя Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Новікову М.М. і Павлішу П.В. внести пропозиції щодо внесення на розгляд Верховної Ради України відповідних законопроектів.

Голова Комітету

Д.В. МАСЛОВ

